

Iași

Zilele artei pentru copii și tineret

În primele zile ale lunii iunie s-a desfășurat aici, la Iași, Festivalul artei pentru copii și tineret. Programul a fost foarte încărcat; uneori se desfășurau concomitent acțiuni în diferite locuri și săli din oraș. S-au deschis expoziții de artă plastică și de carte, au avut loc întâlniri cu scriitori, recitaluri de poezie și de muzică și un simpozion cu tema „Lumea copilăriei și adolescenței în viziunea artei românești contemporane”.

Dar ponderea cea mai mare au avut-o, în aceste zile, spectacolele de teatru pentru copii și tineret, susținute de teatre profesioniste, de teatre populare și de formații școlare, spectacole de o mare diversitate tematică și stilistică, pe texte de valori și în modalități dramatice diferite — de la inspirate improvizații ca *Joc la soare* la dramatizări și adaptări ca *Iarmarocul poveștilor* după Ion Creangă sau *Ochiul* după Radu Stanca, de la originale piese pentru copii ca *Patria* de Krystina Milobedzka sau *Cine se teme de crocodil?* de Alceu Popovici la opere dramatice de valoare artistică unanim recunoscută, ca *Matca* și *A treia țeară* de Marin Sorescu.

Ca la orice manifestare asemănătoare, și nula spectacolelor a variat între modestie și excelență, tabloul general fiind însă mulțumitor și tonic. Dacă pornim din vârful scării ierarhice, vom începe cu spectacolul Studioului I.A.T.C. realizat de clasa profesoarei Beate Fredanov și a asistentului Ion Caramitru, cu piesa lui Marin Sorescu *A treia țeară* (variantă prescurtată de autor). Deși nu este destinat exclusiv copiilor sau tineretului, spectacolul și-a găsit perfect locul în acest Festival. Actorul-regizor Ion Caramitru a descifrat cu acuitate sensurile adânci ale textului, reliefându-le într-o imagine scenică puternică. Frumos, bine ritmat, cu un judicios echilibru între realitate și vis, între logic și paradoxal, emanând o atmosferă impregnată de poezie tragică, spectacolul realizează, în același timp, recordul cu sensibilitatea și cu puterea de înțelegere a spectacolului modern.

Fără performanțe actricești individuale, *A treia țeară* se bucură de o bună interpretare. O durabilă unitate îi asigură decoriurile lui Octavian Dibrov, de o remarcabilă valoare plastică și capacitate de sugestie.

Cealaltă piesă a lui Sorescu, *Matca*, a fost adusă pe scenă de Teatrul Popular din

Vatra Dornei, într-un surprinzător de bun spectacol jucat de elevi, în regia îndrăznească și sigură a lui L. Oniga.

Un oaspete deosebit a fost, la aceste manifestări, Teatrul „Ion Creangă” din București, cu două spectacole: *Ochiul* — adaptare de Romeo Stăvăr după Radu Stanca, realizat la Studioul tinerei generații — dezbate, pe un ton patetic, drama înadecvării la imperativele puterii a urmașului lui Ștefan cel Mare, Bogdan. Spectacolul (regia și scenografia, Romeo Stăvăr) ni s-a părut crispat și exterior. În rolul principal, Gh. Vrinceanu nu aprofundează suficient drama urmașului apăsător de uriașă moștenire primită de la un părinte prometeic.

Cel de-al doilea spectacol prezentat de trupa Teatrului „Ion Creangă”, realizat pe un text de Alceu Popovici — *Cine se teme de crocodil?* — a avut toate atu-urile unei reprezentări nu numai perfect adecvate momentului, ci și excelente sub raport artistic: un text frumos, vehiculând idei importante pe un ton accesibil, ocolind didacticismul și locul comun, recurgând frecvent la metafora poeziei simplă și percutantă, la replica de efect garantată, la versul curat și cursiv; o distribuție alcătuită din actori buni, cu inepuizabile disponibilități de joc și cu o ridicată profesionalitate; o baghetă regizorală (Olimpia Arghir) sigură, armonizând abil mișcarea bogată cu dinamica interioară a ideilor, opulența policromă a decorurilor cu vioiciunea cîntecelor, a versurilor, a dansului, gluma atent cizelată cu replica gravă etc. Spectacolul s-a urmărit cu reală plăcere și a fost răsplătit cu aplauze la scenă deschisă.

Un loc special în programul acestor manifestări l-a ocupat Teatrul pentru copii și tineret din Iași, care nu numai că a făcut onorurile de gazdă, ci a și arătat ceea ce are mai bun în repertoriul ultimelor stagioni. *Joc la soare*, reprezentație în aer liber, realizată cu concursul școlarilor din Iași, și *Pinocchio*, spectacole mai vechi, păstrate în zestre permanentă a teatrului, au fost însoțite de două recente premiere — *Iarmarocul poveștilor* și *Fram, ursul polar*. Primul are la bază un text realizat de Ion Agachi pe baza unor pagini din „Amintiri din copilărie” și din diferite povești și povestiri ale lui Creangă. Scenariul — ingenios articulat — a fost transpus scenic de actorul Sergiu Tudose de la Teatrul Național „Vasile

Alecsandri", într-un spectacol agreabil, în care se remarcă interpretii Cristina Ciubotaru, Ion Agachi, Ortausa Stănescu și alții. *Frani, ursul polar*, adaptare (după Cezar Petrescu) de Constantin Brehnescu — care semnează și regia — aduce pe scenă farmecul cunoscutei povestiri. Toate spectacolele ieșenilor îmbină într-o manieră proprie jocul actorilor cu jocul păpușilor, ceea ce conferă un caracter specific stilului interpretativ, ingenios și dinamic, al acestei entuziaste trupe.

Spectacole demne de stîmă au prezentat teatrele de păpuși din Baia Mare (*Patria*), din Botoșani (*Soarele furat* de M. Asenov), precum și Teatrul „V. I. Popa” din Birlad (*Cocoșelul neascultător* de Ion Lucian). Au

impresionat și eforturile făcute de unii elevi din Iași (Școala generală nr. 25), din Brașov (Școala generală nr. 15), din Popriceni și din București (Liceul industrial nr. 28), care au prezentat bune spectacole cu sau fără păpuși; de asemenea, micii spectatori din Iași și-au aplaudat cu dărnicie pe artiștii din Arad și Cluj-Napoca, pentru recitalurile lor de pantomimă și marionete.

Simpozionul a întrunit specialiști din domeniul pedagogiei și psihologiei, sociologi, oameni de teatru și spectatori, care au debătut cu reală aplicație tema amintită.

Ștefan Oprea

Oaspeți de peste hotare

TEATRUL „LARIFARI” DIN HALLE

Duioasa și cruda legendă a Genovevei

Că spîta păpușarilor împătimiti n-a pierit, că „Minnesängerii” mai există și în secolul XX, că și astăzi copiii și „oamenii mari” mai „varsă lacrimi”, înduioșați de nefericirea devotatei soațe, blonda Genoveva de Brabant, ne-a convins fermecătorul spectacol al păpușarului german Frieder Simon din Halle. El face parte din familia „artiștilor totuți” (oare,

sînt ei, cu adevărat, „o specie” pe cale de dispariție?). Împreună cu soția sa, Barbara Simon, cu întreaga „avere” într-un geamantan (păpuși, scenă, recuzită), colindă lumea și-i încintă pe toți cu arta sa.

Teatrul „Larifari” din Halle („Original Kunstfiguren und Caspertheater”) reînvie piese tradiționale din tezaurul legendelor germane din sudul țării. Minuitor și cîntăreț, recitator și creator de păpuși, Frieder Simon pare a fi găsit „secrețul” apropierii, cu venerație și, totodată, cu o binevoitoare „distanțare”, de universul legendelor medievale. Eroi sînt buri sau răi, blonzi sau oacheși, binele triumfă, iar răul este învins și condamnat.

Reînviată pe minuscula scenă, cu unor (micidată gros), cu prosepțime și poezie, înduioșătoare poveste a Genovevei devine, sub ochii noștri, un imn închinat dragostei, credinței în dreptate și adevăr. Limbajul scenic folosește mijloace pe cît de simple, pe atît de expresive: cavalerii intră în scenă în ritmul cadențat al bățăilor

din picior, Casperl (bufonul și „raisonneur”-ul, echivalentul lui Vasilache al nostru, frate bun cu Hans Wurst, Petrușka, Pulcinella sau Polichinelle) stă de vorbă și se împrietenește cu copiii din sală, călăul poate fi „înmuiat” cu ajutorul licorii lui Bachus... Alături de păpuși de mină, evoluează și figurine stilizate (cerbul), păpuși mecanice (o pășărică), efecte „pirotehnice” împrumutate, dealtfel, din arsenalul teatrului de epocă.

Între acte, modernul trubadur cîntă vechi cîntece populare germane din anul 1600, cu o voce plină, caldă, acompaniindu-se la un instrument vechi, ciudat hibrid de flănetă și lăută. Dicția sa este admirabilă, cu parfum arhaizant și accente expresive, puternic marcate.

Naivă și înțeleaptă, pură și crudă, luminoasă și sumbră, vechea legendă sentimentală și singeroasă n-a îmbătrînit, reușind să ne miște și să ne facă să zîmbim. Și, aceasta, prin miracolul dăruit de un păpușar din secolul XX.

Ioana Mărgineanu